

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 07 Temmuz 2022
Sayı : 2297

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ve gerekçesi ilişikte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim. 05.07.2022

Av. Mahmut TANAL
İstanbul Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI		
Tali Komisyon		
Esas Komisyon	İnsan Haklarını İnceleme	
Tarih: 01 Ekim 2022		Esas No: 2/4541

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BSK.LIGI
0 7 Temmuz 2022
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
0 7 Temmuz 2022
No: 1047238

GENEL GEREKÇE

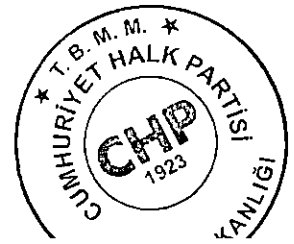
İnsan haklarının temelini 10 Aralık 1948 tarihli İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ile 04 Kasım 1950 tarihli Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi oluşturmaktadır. İnsan haklarının uluslararası alanda korunmasına yönelik adımlar 1991 yılında ulusal kurumlara ilişkin uluslararası standartları belirleyen Paris Prensipleri'nin kabul edilmesi ve 1993 yılında Birleşmiş Milletler (BM) Genel Kurulu tarafından bu ilkelerin onaylanması ile devam etmiştir.

Avrupa Birliği ilerleme raporlarında, Paris Prensipleri'ne uygun bir kurumsal yapının kurulması yönünde yapılan tavsiyeler ve 90'lı yıllardan bu yana merkezdeki ve yereldeki deneyimlerin etkisiyle, Paris Prensipleri ile uyumlu bir ulusal insan hakları kurumuna ihtiyaç duyulmasına binaen 21.06.2012 tarih ve 6332 sayılı Kanunla Türkiye İnsan Hakları Kurumu (TİHK) kurulmuştur. Daha sonra TİHK'nin kurumsal kapasitesi artırılarak, ayrımcılık yasağı ve eşit muamele ile ilgili temel yasal çerçeve kapsamında kurumsal yapı düzenlenmiştir. Bundan dolayıdır ki 20/04/2016 tarihli ve 29690 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 6701 sayılı Kanun ile Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK) kurulmuştur.

TİHEK, ayrımcılık yasağı ihlalleri iddialar ile ilgili şikâyet başvurusunu kabul etme yetkisine sahiptir. 6701 sayılı Kanun kapsamında Ayrımcılık yasağı ihlalinden zarar gördüğü iddiasında bulunan her gerçek ve tüzel kişi ile ulusal önleme mekanizması fonksiyonu kapsamında Kuruma başvuru yapabilmektedir. Ancak ayrımcılık yasağına girmeyen insan hakları ihlalleri de yaşanmaktadır. Her insan hakkı ihlali ise ayrımcılık yasağı çerçevesinde değerlendirmek mümkün değildir.

6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun amacı 1. Maddede düzenlenmiştir. Söz konusu madde: "Bu Kanunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek ve bu konuda ulusal önleme mekanizması görevini yerine getirmek üzere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esasların düzenlenmesidir." şeklindedir. Görüldüğü üzere Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu'nun amacı yalnızca ayrımcılık yasağı ihlallerinin önlenmesi değildir. İnsan onurunu temel alarak insan haklarının korunmasını sağlamak da TİHEK'in amaçları arasındadır. İnsan hakları konusunda mağduriyet yaşanmaması, ayrımcılık çerçevesinde değerlendirilmesi mümkün olmayan insan haklarının ihlallerinin önlenmesi için TİHEK, insan hakları ihlali konusundaki tüm şikâyet başvurularını kabul etmesi gerekmektedir.

İşbu kanun teklifi ile de 6701 sayılı Kanunda değişiklik yapılarak Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu'nun ayrımcılık yasağı çerçevesinde değerlendirilemeyecek insan hakları ihlallerinde de gerçek ve tüzel kişilerden şikâyet başvurusu alabilmesi sağlanması amaçlanmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1 – Maddeyle 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu “İkinci Bölüm”ün bölüm başlığı değiştirilmesi hedeflenmektedir.

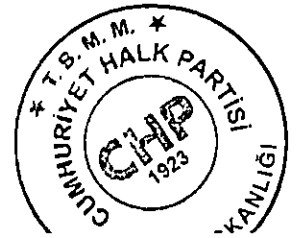
MADDE 2 – Maddeyle 6701 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin kenar başlığının değiştirilmesi amaçlanmıştır.

MADDE 3 -Maddeyle ayrımcılık yasağı çerçevesinde değerlendirilemeyecek insan hakları kapsamı belirlenmesi amaçlanmıştır.

MADDE 4 – İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu’na yapılacak şikâyet başvurularını düzenleyen 6701 sayılı Kanunun 17 inci maddesine “insan hakları ihlali” ibaresi eklenmesi amaçlanmıştır.

MADDE 5-Yürürlük maddesidir.

MADDE 6- Yürütme maddesidir.

**6701 SAYILI TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
KANUNU'NDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1 – 6/4/2016 tarihli ve 6701 Sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun İkinci Bölüm Başlığı "İnsan Hakları İhlali ve Ayrımcılıkla Mücadele" şeklinde deėiőtirilmiőtir.

MADDE 2 – 6701 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin kenar başlığı "İnsan hakları ihlali, eşitlik ilkesi ve ayrımcılığı" şeklinde deėiőtirilmiőtir.

MADDE 3 – 6701 sayılı Kanunun 3 üncü maddesine aőaėıdaki fıkra eklenmiőtir.

"Bu madde ile düzenlenen eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı çerçevesinde değerlendirilemeyen insan hakları ihlalleri bakımından sorumlu olan gerçek ve tüzel kiőiler, icrai eylemler ya da ihmali eylemler ile yaőanan insan hakkı ihlallerinin takibinin sağlanması amacıyla gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür."

MADDE 4 – 6701 sayılı Kanunun 17 inci maddesinin birinci fıkrasının ilk cümlesinin baőına "İnsan hakları ihlal edilen ve" ibaresi eklenmiőtir.

MADDE 5- Bu Kanun yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

MADDE 6 – Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.